

Folkehelse og planarbeid: Et paradigmeskifte på vei?

Kort intro om ny plandel i plan – og bygningsloven

Erfaringer fra utprøvingsarbeid

Asle Moltumyr. Helsedirektoratet

Innledning

- Ny plandel: Ot. prp. 32 (2007-2008): Fra arealplanlegging til samfunnsplanlegging.
- Hvordan kan paradigmeskifte begrunnes?
- Hvorfor er ny plandel et egnet verktøy i folkehelsearbeidet?
- Utprøvingsarbeid: Hvordan brukes kommuneplan/regional plan? Helse i Plan.

Tydligere på samfunnsplanleggingsperspektivet

- Formålsparagrafen § 1-1:
- (Ledd 1) Bærekraftbegrepet er løftet inn og operasjonalisert i lovmerknadene med bl.a. med "folkehelse og helsens fordeling i befolkningen".
- (Ledd 2) Samordnet samfunnsplanlegging er et sentralt formål med loven – arealbruk vurderes i sammenheng med en bredere samfunns - planlegging.

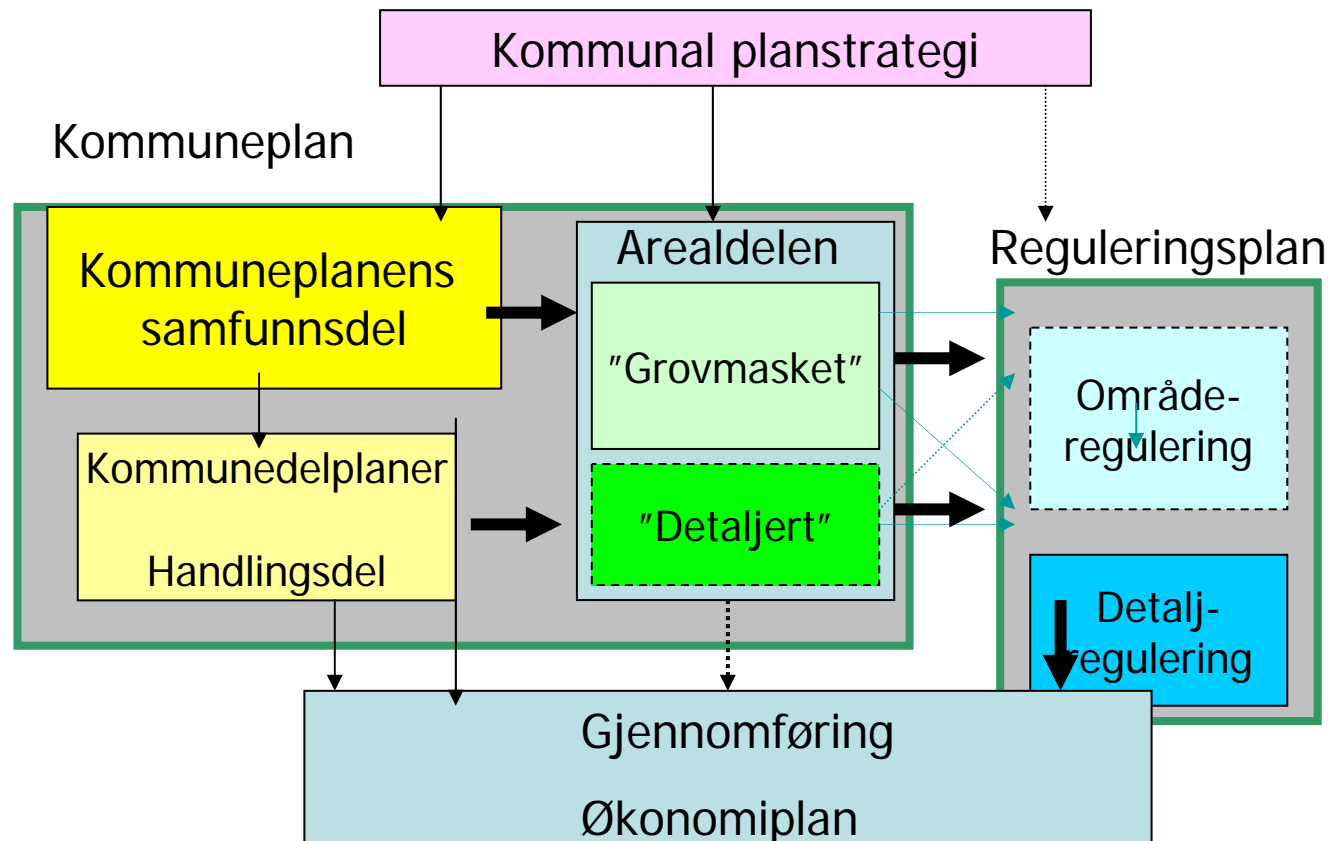
Ny § 3-1 Oppgaver og myndighet i planleggingen

- § 3-1: Bokstav f): "Loven skal fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller". (ny formulering).
- Kriminalitetsforebygging skal ivaretas i planleggingen (ny formulering)

Kommuneplan

- Kommuneplanen – tydeligere på samfunnsplanleggingsperspektivet

Det kommunale plansystemet

Kommentarer til kommuneplanssystemet

- Merk formuleringene:
- Samfunnsdelen skal "legges til grunn" (§ 11-3 første ledd) ..skal "gi retningslinjer" for arealdisponering. (§ 11-2 andre ledd)
- Hva betyr disse formuleringene? Et fokusskifte? "Nye" aktører på planarenaen?

§5-1 Ny medvirkningsparagraf

- Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging...
- Grupper og interesser som ikke er i stand til direkte å delta ...skal sikres gode muligheter

Ny 11-8 Om hensynssoner

- Styrking av helseperspektivet i areal - planleggingen
- Sikring mot skred, ras, flom, akutt forurensning, radonstråling, støysone, sone for militær virksomhet, sone rundt flyplasser, kraftlinjer, vannforsyning m.m

Hvorfor pbl er viktig .. Fordi (2)

- Behov for tverrfaglige/-sektorielle løsninger
- Pbl som avveiningsverktøy- ulike interesser
- Et demokratisk verktøy (repr. og deltakerd)
- Behov for kontinuitet og langsiktighet

HVA ER HELSE I PLAN?

- Samarbeidsprosjekt: MD/HOD/Shdir (2005)
- Utgangspunkt: Folkehelsemeldingen og Planlovutvalgets NOUer og lovendringer (MD)
- Mål:
- forankring i kommunale og regionale styrings- og plandokumenter
- kompetanseoppbygging/plan- og prosess
- Over 30 kommuner i 8 fylker deltar i utprøving

Erfaringsoppsummering

- 26 av 30 kommuner har forankret folkehelse i kommuneplanens samfunnsdel. Varierende omfang på formuleringsnivå.
- Over halvparten av kommunene arbeider med "retningslinjer .. legge til grunn" i arealdelen.
- Samarbeid regionalt mellom fm og fk. Bygger opp regional kompetanse.
- Forvaltningsreformen. Folkehelse pålagt i fk
- Folkehelsetema det arbeides med: fys.akt, ernæring, uu, trygge lok.samf, psykisk helse, mm

Helse i Plan framover

- Tettere kobling Partnerskapsordningen og Plan. Erfaringsoverføring til regionalt og kommunalt nivå.
- Tettere kobling til fagavdelinger i Helsedirektoratet
- Tettere kobling JD/Politråd og Plan
- Styrke utdanning/kompetanse

Framover ..

- Planutfordringer mot St. meld. 20 utjevning av sosiale helseforskjeller.
- Hvordan bruke plan som verktøy for å motvirke sosiale ulikheter i helse? Tung utfordring.

Mer info om Helse i Plan

<http://www.helsebiblioteket.no/>

Under Samfunnsmedisin og Folkehelse